ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КЗ ЗДО №16 «Рушничок»
Від 12.03.2026 № 3

СХВАЛЕНО
педагогічною радою КЗ ЗДО
№16 «Рушничок»
протокол №2 від 12.03.2026

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ ТА ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ДІТЬМИ

В КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
(СПЕЦІАЛЬНИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК)
№16 «РУШНИЧОК»
СЛОВ`ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»

1. Загальні положення

Дане Положення регулює питання організації **захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в комунальному закладі** «Заклад дошкільної освіти (спеціальний дитячий садок) №16 «Рушничок» Слов'янської міської ради Донецької області» (далі – КЗ ЗДО №16 «Рушничок»).

Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству»,

«Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 №658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті», від 01.06.2020 №585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 №775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження», від 04.06.2025 №658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 №1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами», від 28.12.2019 №1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти».

1.1. Основні терміни:

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливлюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства :

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь які діяння

сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) - тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Види булінгу (цькування):

фізичне насильство (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття; знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити);

психологічне насильство (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні);

економічне (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

сексуальне (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

кібербулінг (приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

2. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладах освіти

2.1 Основними завданнями щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в КЗ ЗДО №16 «Рушничок» є:

- здійснення аналізу ситуації у ЗДО(безпечне середовище);
- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників суб'єкта роботи з дітьми відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- виявлення поведінки дітей, працівників що працюють з дітьми, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.

2.2. Директор та/або уповноважена особа з питань про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми:

- затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в КЗ ЗДО №16 «Рушничок», з урахуванням Типової програми, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням, в якому обов'язково визначає суб'єкти виконання Типової програми (працівники, які контактують із дітьми), вимоги щодо політики найму працівників суб'єкта роботи з дітьми, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимоги щодо навчання

персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);

- враховує ризики насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників суб'єктів роботи з дітьми

Відповідно до статті 10 Закону України «Про охорону дитинства» забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесена до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, проводить опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників суб'єкта роботи з дітьми, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи суб'єкта роботи з дітьми;

- розробляє та ухвалює внутрішні документи, правила поведінки, посадові (робочі)інструкції, алгоритми дій, механізми повідомлення про випадки насильства, виявлення та реагування на випадки насильства;

- визначає обов'язки та відповідальність учасників освітнього процесу щодо створення та дотримання безпечної поведінки в ЗДО;

- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною в КЗ ЗДО №16 «Рушничок» впродовж однієї доби з моменту надходження та у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження невідкладно повідомляє про це батьків, інших законних представників дитини, а також письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу в справах дітей;

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в КЗ ЗДО №16 «Рушничок» та вживає заходи для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які стали жертвами насильства, вчинили насильство, стали його свідками або постраждали від жорстокого поводження;

- проводить інформаційно-просвітницькі заходи з учасниками освітнього процесу з питань запобігання та унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- створює комісію по розгляду звернень та скарг щодо випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною, до складу якої включає працівника ювенальної превенції, видає рішення про проведення розслідування;

- скликує засідання комісії для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та відповідних заходів реагування;

- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;

- відповідно до ст.30 Закону України «Про освіту» КЗ ЗДО №16 «Рушничок» розміщує на власному сайті «Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в комунальному закладі «Заклад дошкільної освіти (спеціальний дитячий садок) №16 «Рушничок» Слов'янської міської ради Донецької області»;

- здійснює заходи з моніторингу та оцінки виконання положення: регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів); збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування батьків, персоналу); аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

- забезпечує інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших

законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення) педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

- інформують дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;
- забезпечують функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення;
- сприяють у проведенні розслідування щодо випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною у закладі освіти;
- поширюють інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом: розміщення на інформаційних стендах у приміщенні суб'єкта роботи з дітьми, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок); надсилання через батьківські групи в месенджерах, розміщують на офіційному веб-сайті суб'єкта роботи з дітьми та його сторінках у соціальних мережах; проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників.

2.3. Психологічна служба (практичний психолог):

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого- педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили жорстоке поводження/насильство, стали його свідками або постраждали від жорстокого поводження/насильства, веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення;
- забезпечує реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії;
- організовує інформаційні сесії для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, що передбачає такі напрями: розпізнавання фізичного, сексуального насильства; психологічного, методи профілактики насильства та жорстокого поводження серед дітей; економічного та використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами; надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми; порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності; дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства; алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

2.4. Педагогічні та інші працівники:

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі жорстокого поводження/насильства, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
- вживають невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною; - надають у разі потреби домедичну допомогу;
- повідомляють керівнику та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак, фактів насильства або жорстокого поводження з дитиною, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
- інформують дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

- забезпечують функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв’язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення;
- сприяють у проведенні розслідування щодо випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною; - виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною у закладі освіти;
- поширюють інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом: розміщення на інформаційних стендах у приміщенні суб’єкта роботи з дітьми, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок); надсилання через батьківські групи в месенджерах, розміщують на офіційному веб-сайті суб’єкта роботи з дітьми та його сторінках у соціальних мережах; проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників.

3. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

3.1. Вихованці мають право на:

- якісні освітні послуги;

- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, формі темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;

- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;

-свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької діяльності тощо;

- безпечні та нешкідливі умови навчання;

- повагу людської честі та гідності;

- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, насильства або жорстокого поводження, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;

- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, стала його свідком або вчинила насильство або жорстоке поводження.

3.2. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

3.2.1. Мають право на:

- захист професійної честі та гідності;

- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі насильства або жорстокого поводження, дискримінації за будь-якою ознакою,від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

3.2.2. Зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;

- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України;

- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;

- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

- виконувати рішення установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу

освіти, свої посадові обов'язки;

- повідомляти директора про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження.

3.3. Батьки здобувачів освіти:

3.3.1. Мають право:

- отримувати інформацію про діяльність КЗ ЗДО №16 «Рушничок» у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від насильства або жорстокого поводження, стали його свідками або вчинили насильство або жорстоке поводження, про результати навчання своїх дітей (законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у КЗ ЗДО №16 «Рушничок» та його освітньої діяльності;

- подавати заяву про випадки насильства або жорстокого поводження стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків насильства або жорстокого поводження стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

3.3.2. Зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

- формувати у дитини культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

- сприяти у проведенні розслідування щодо випадків насильства або жорстокого поводження;

- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до насильства або жорстокого поводження.

4. Попередження всіх форм насильства в освітньому середовищі

4.1. Визначення чинників ризику насильства проти здобувача освіти та реагування на них.

Працівники закладу освіти мають знати чинники ризику насильства проти здобувачів освіти та звертати на них увагу в рамках своїх посадових обов’язків. Якщо виявлено чинники ризику, працівники закладу повинні повідомити про них батькам і надати їм інформацію про можливості для отримання підтримки, а також заохотити їх до вирішення проблеми.

Не допускати поведінку, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення. Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники суб’єкта роботи з дітьми повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною. У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

4.2. Фактори, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку здобувача освіти.

Педагогічним працівникам доцільно звертати увагу на ознаки, що вказують на ймовірністьвиникненняризиківдляжиття,здоров'ятарозвиткуздобувачаосвіти. Зокрема до таких ризиків, можна крім іншого віднести ситуації, коли батьки або особи, які їх замінюють:

- не цікавляться навчальною діяльністю здобувача освіти (не відвідують батьківських зборів, не контактують з педагогами закладу);
- під час відвідування закладу дошкільної освіти перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під дією наркотичних речовин;
- наявні повідомлення здобувачів освіти, осіб, знайомих із сім'єю, про факти надмірного вживання алкоголю, наркотичних речовин, схильності до азартних ігор та відвідування ігрових клубів;
- систематично проявляють агресивну поведінку до працівників закладу освіти;
- ігнорують рекомендації працівників закладу дошкільної освіти щодо виховання здобувача освіти, що призводить або може призвести до затримки її розвитку, погіршення емоційного стану, здоров'я, соціальної ізоляції та інших несприятливих наслідків;
- не дотримуються санітарно-гігієнічних норм та правил безпечної поведінки (що призводить до виникнення ризику інфікування здобувача освіти);
- мають ознаки пригніченого психоемоційного стану, розладів психічного здоров'я, суїцидальної поведінки, що ускладнює процес виховання;
- не забезпечують необхідного медичного догляду здобувача освіти, що може призвести до серйозних порушень здоров'я;
- жорстоко поводяться з членами сім'ї (одним із батьків, іншою дитиною),з домашніми тваринами;
- допускають перебування в помешканні, де проживає здобувач освіти, сторонніх осіб, схильних до вживання алкоголю, наркотичних речовин.

5. Порядок реагування на випадок насилля та жорстокого поводження з дітьми

5.1. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною керівник суб'єкта роботи з дітьми невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби з дня надходження повідомлення, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах».

5.2. Директор закладу дошкільної освіти визначає наказом по КЗ ЗДО №16 «Рушничок» уповноваженого спеціаліста з числа працівників закладу для проведення невідкладних заходів реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб.

Якщо працівник закладу дошкільної освіти підозрює, що дитина є потерпілою від насильства, надає інформацію про це в письмовій формі фахівцю (уповноваженій особі) у КЗ ЗДО №16 «Рушничок».

5.3. Алгоритм реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб.

У разі виявлення (візуально або під час опитування) фактів насильства або жорстокого поводження стосовно дитини або отримання відповідних заяв чи повідомлень від інших осіб уповноважена посадова особа КЗ ЗДО №16 «Рушничок»:

- повідомляє доступними та безпечними способами про випадки насильства та жорстокого

поводження з дитиною;

- здійснює оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми (далі – повідомлення);

- заповнює форму первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1;

- здійснює реєстрацію внутрішнього інциденту (в журналі безпеки) згідно з додатком 2 або ведення обліку внутрішніх інцидентів (повідомлень про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною) в інший спосіб за рішенням суб'єкта роботи з дітьми;

- інформує батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- проводить оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності суб'єкта роботи з дітьми, вживає заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;

- не пізніше однієї доби інформує уповноважений підрозділ органу Національної поліції про виявлення факту вчинення насильства або відповідне звернення за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти;

- вживає першочергових заходів для надання домедичної, психологічної або іншої допомоги постраждалій особі відповідно до вимог законодавства;

- організовує роботу практичного психолога з постраждалими особами;

5.4. У разі виникнення підозри щодо домашнього насильства або жорстокого поводження з дитиною або якщо є реальна загроза його вчинення (удома, з боку однолітків, з боку інших) уповноважена особа зустрічається з дитиною, стосовно якої є інформація про жорстоке поводження щодо неї, намагається розговорити, встановити контакт, довірливі стосунки та надає емоційну підтримку; проявляє інтерес, дружелюбність, щирість, теплоту і симпатію, дитина має відчути, що її дійсно чують і розуміють. Дотримується принципу конфіденційності щодо постраждалої особи.

5.5. Уповноважена особа КЗ ЗДО №16 «Рушничок» повідомляє практичного психолога закладу, який, за потреби, складає план корекційної роботи, здійснює соціально-психологічний супровід потерпілому й кривднику, у разі перевищення компетенції практичного психолога, перенаправляє до інших спеціалістів (психотерапевта, невролога, психіатра тощо).

5.6. Працівники закладу освіти у разі виявлення ознак чи факторів, що можуть вказувати на домашнє насильство, складні життєві обставини, жорстоке поводження з дитиною або ризики щодо їх виникнення стосовно дитини, передають уповноваженій особі КЗ ЗДО №16 «Рушничок» або безпосередньо директорові інформацію про дитину з метою планування подальших дій щодо заходів для надання медичної, психологічної або іншої допомоги постраждалому.

5.7. У разі виявлення випадків жорстокого поводження/насилля над дитиною необхідно розробити план допомоги дитині:

- вжиття заходів для забезпечення безпеки дитини, у т.ч. повідомлення компетентних служб про можливий випадок насильства;
- проаналізувати причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;
- запропонувати підтримку закладу освіти дитині;
- направити дитину до спеціалізованого центру для отримання допомоги (за потреби).

5.8. У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) директор КЗ ЗДО №16 «Рушничок» повинен створити групу реагування, до складу якої можуть входити практичний психолог, вихователь та інші працівники закладу, обізнані із ситуацією або добре знайомі із дитиною (надалі – група реагування). Група реагування повинна підготувати план надання допомоги дитині, який базується на матеріалах, підготовлених практичним психологом закладу, та іншій інформації, отриманої членами групи.

5.9. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або іншим законним представникам дитини, створення групи реагування є

обов'язковим. Група має призначити батькам або іншим законним представникам дитини зустріч для обговорення проблеми, під час якої батькам або іншим законним представникам дитини може бути повідомлено про те, що можливий випадок насильства буде розслідуватися зовнішньою організацією для забезпечення об'єктивності розслідування. Необхідно вести протокол такої зустрічі.

5.10. Практичний психолог КЗ ЗДО №16 «Рушничок» **повинен** представити план надання допомоги дитині її батькам або іншим представникам дитини, рекомендуючи щільну співпрацю під час його виконання. А вихователь повинен проінформувати батьків або інших законних представників дитини про обов'язок закладу повідомити про можливий випадок насильства у компетентні органи (прокуратуру, поліцію, суд з питань сім'ї/опікунства).

Після того, як практичний психолог проінформував батьків, директор КЗ ЗДО №16 «Рушничок» повинен повідомити про можливий злочин до Управління освіти, поліцію, Службу у справах сім'ї та неповнолітніх.

Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.

Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або іншим працівникам дитини, але факт такого випадку не підтверджується, батьки або інші працівники дитини повинні отримати інформацію про це в письмовій формі.

При реагуванні на повідомлення про випадок насильства розробляється таблиця вжитих заходів (втручання). Таблиця має знаходитися в особовій справі дитини. Усі працівники закладу та інші особи, яким стало відомо про випадок насильства або будь-які пов'язані з ним питання в межах своїх службових обов'язків, повинні зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

Якщо за результатами розгляду повідомлення: не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

6. Відповідальність осіб причетних до насильства або жорстокого поводження з дітьми

6.1. Особи, які вчинили насильство або жорстокість по відношенню до здобувачів освіти, притягуються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

6.2. Неповідомлення директором КЗ ЗДО №16 «Рушничок» уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

6.3. Особу за вчинення насильства та жорстоких дій із дітьми можуть направити для проходження відповідної програми: 1) за рішенням суду – строком від одного до трьох місяців; 2) за відсутності судового рішення – на добровільній основі, а дітей віком до 16 років — за згодою законних представників дитини.

6.4. Законні представники дитини, яка постраждала або стала свідком насильства або жорстокого поводження, мають право отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження нею відповідних програм.

7. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в КЗ ЗДО №16 «Рушничок»

7.1. Налагодження співпраці із службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.

7.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань насильства або жорстокого поводження.

7.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні усіх учасників освітнього процесу щодо запобіганню насильству та унеможливленню жорстокого поводження з дітьми.

7.4. Залучення представників служби у справах дітей, центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв всіх щодо запобіганню насильству та унеможливленню жорстокого поводження з дітьми.

7.5. Забезпечення взаємодії із місцевими центрами з надання безоплатної вторинної

правової допомоги при проведенні спільних право просвітницьких заходів щодо запобігання насильству та унеможливленню жорстокого поводження з дітьми, а також спрямування осіб, що постраждали від жорстокого поводження/ насильства до найближчої точки доступу системи безоплатної правової допомоги з метою отримання правової інформації та консультації, а при необхідності, забезпечення представництва їх інтересів у суді.

8. Прикінцеві положення

8.1. «Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в комунальному закладі «Заклад дошкільної освіти (спеціальний дитячий садок) №16 «Рушничок» Слов'янської міської ради Донецької області» затверджується наказом директора закладу і є обов'язковим до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

8.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з «Положенням про запобігання і протидію насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми в КЗ ЗДО №16 «Рушничок».